

Valtuustoaloite

Lempäälässä jäljellä olevien kiviaitojen säilyttämisen huomiointi kaavoituksen ja kiinteistöjen rakentamisen yhteydessä.

Kiviaita on ollut tapa, jolla kiinteistöjen ja pihojen rajoja on merkitty jopa vuosisatojen ajan. Aitojen tarkoitus oli pitää vapaasti metsissä laiduntava karja ja muut eläimet poissa vainioilta, niityiltä ja pihapiireistä ja toisaalta sulkea karja laitumelle. Aitoja pystytettiin lisäksi kylien ja talojen omistusten välisille rajoille sekä taloihin johtavien teitten varsille. Osa kiviaidoista on suojeltuja muinaismuistolain perusteella ja kirkkotarhojen kiviaidat on suojeltu kirkkolain perusteella eivätkä ne ole muinaismuistoja. Yleisesti ottaen 1900-luvulla rakennetut kiviaidat eivät myöskään ole muinaismuistoja, mutta ovat sinänsä merkittäviä rakennelmia kertomaan kiviaitojen merkityksestä ja käyttötarkoituksesta.

Kiviaitoja on rakennettu myös vanhimpien rautateiden varsille pitämään karja pois radalta. Kiviaidat estivät myös junan pyöristä sinkoavien kipinöiden pääsyn maastoon ja näin ehkäistiin maastopaloja. Siksi näitä aitoja kutsutaan myös kipinäaidoiksi. (Eeva Puustjärvi (2018), *Kymmenen tarinaa kivistä - Kiven monta perinteistä käyttötarkoitusta*)

Lempäälässä on paikoittain jäljellä vanhoja kiviaitoja, joista osa on huomioitukin kaavoituksen yhteydessä. Kunnan keskustan alueella esimerkiksi Pallotien pohjoisreunassa on luonnonkiviaita muistona Kuusimäen pientaloasutuksen ajoilta. Aitarakennelmien säilyttämiseen on hyvä kiinnittää huomiota asemakaavoja muutettaessa ja kehitettäessä kuntakeskuksessa jatkossakin.

Pirkanmaan Ely -keskuksen teettämä Ympäristövaikutusten arviointiselostus, Valtatien 3 parantaminen välillä Lempäälä-Pirkkala, sisältää maininnat kivi- ja kipinäaidoista esim. Kuljun ja Sääksjärven välillä olevalla vanhalla, aikaisemmin käytössä olleella ratalinjalla. Selostuksen mukaan kipinäaidat ovat muinaismuistoja.

Jotta Lempäälän rakennetussa ympäristössä säilyy erilaisia kiviaitoja myös tulevien sukupolvien katseltavaksi, niin nämä kulttuurihistoriallisestikin tärkeät rakennelmat on hyvä kartoittaa ja koota yhteen raporttiin, jota voidaan hyödyntää yleis- ja asemakaavojen laadinnassa ja päivittämisessä. Työ sopisi esimerkiksi alan opiskelijan tehtäväksi.

Lempäälässä 12.6.2024

Toula Petäjälehto Heik
TOULA PETÄJÄLEHTO-HEIK

Heikki Heikkinen
HEIKKI HEIKKINEN

Milla Vanhatalo
MILLA VANHATALO

Henri Haapala
HENRI HAAPALA

Kari Vuori
KARI VUORI

Anita Haapasalmi
ANITA HAAPASALMI

Juha Kankari
Juha Kankari

Mania Päivänen
Mania Päivänen

Anita Huntu
Anita Huntu

Viilma Virolainen
Viilma Virolainen

Satu Kosola
Satu Kosola

Marja-Riina Rask
Marja-Riina Rask

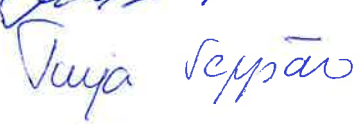
Maria Yrjölä
Maria Yrjölä

Marja-Riina Rask
Marja-Riina Rask

 Antti Kivori

 Juhon Palokangas

 Antti Peväli

 Tuija Seppänen

 Tuomo Lipsanen

 PIIA NURMI